

NOVEMBER 2009

PROJECTBUREAU
KADERRICHTLIJN WATER

SCHELDE

Inventarisatie inzet gemeenten bij integraal waterbeheer/KRW in het Scheldestroomgebied

Uitlofon

Dit rapport is een uitgave van het Projectbureau Kaderrichtlijn WaterSchelde

Redactie
Provincie Zeeland

Foto's omslag
Jacco van Iwaarden, Willy Oerthuijsen

Basisontwerp
onderandere - multidisciplinair ontwerpbureau, Middelburg

Grafische realisatie
LnO drukkerij/uitgeverij, Zierikzee

Oplage
200

Downloaden/bestellen
U kunt de brochure bestellen bij het informatiecentrum van de provincie Zeeland:
Telefoon: 0118 - 631400
e-mail: infocentrum@zeeland.nl
of downloaden via:
http://loket.zeeland.nl/informatiecentrum/publicaties/publicaties_thema/milieu_natuur/

Inventarisatie inzet gemeenten bij integraal waterbeheer/KRW in het Scheldestroomgebied

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Waterplannen	4
Rioleringsplannen	6
Baggerplannen	8
Basisinspanning	9
Afkoppelen van verhard oppervlak	10
Huishoudelijk afvalwaterlozingen op rijkswateren	12
Huishoudelijk afvalwaterlozingen in het buitengebied	13
Waterkwaliteitspoor	14
OAS/afvalwaterakkoord	15
Duurzaam materiaalgebruik	17
Onkruidbestrijding	19
Stedelijke wateroppgave	23
Tot slot	25
Bijlage	26

Inleiding

Gemeenten dragen in een belangrijke mate bij aan het water(kwaliteit)beheer in stedelijk gebied. Daarom is het goed om voldoende inzicht te hebben in de activiteiten die zij verrichten bij het vervullen van deze taak. Ten behoeve van een dergelijk inzicht is in 2007 een eerste rapportage verschenen in het Scheldestroomgebied met de stand van zaken van maatregelen met als markering eind 2006. Aan de hand van actualisatie van genoemde inventarisatie na elke twee jaar, is de voortgang in toepassing van verschillende maatregelen en plannen te maken. Bovendien is aan de hand van deze voortgang te bepalen in hoeverre beoogde doelstellingen in 2015 zijn te halen dan wel eventueel verder gelegen doelen zijn te bereiken.

Voor de actualisatie van het rapport “Inventarisatie inzet gemeenten t.b.v. Kaderrichtlijn Water” van april 2007, is in het eerste kwartaal van 2009 bij alle gemeenten opnieuw de stand van zaken van maatregelen bepaald op 31 december 2008. Wederom is deze inventarisatie vooral gericht op de plannen en maatregelen die met name bijdragen aan de kwaliteit van het oppervlaktewater en daarmee vooral van belang zijn als KRW-bijdrage. Aan de hand van de verzamelde gegevens in relatie tot de vorige inventarisatie is getracht een zo goed mogelijk beeld te schetsen van de geresulteerde voortgang.

Waar mogelijk zijn de eerste aanvullende gegevens verzameld om zodoende op termijn ook een beeld te verkrijgen omtrent de bijdrage van gemeenten bij het totale integrale waterbeheer voor het Scheldestroomgebied.

In deze inventarisatie is, vergelijkbaar met de eerste inventarisatie die als de nulsituatie kan worden beschouwd, per hoofdstuk een verschillend onderwerp aan de orde gesteld waarbij de gemeente een belangrijke rol voor het water vervult. Enerzijds betreft het plannen en maatregelen met een wettelijke grondslag en daarmee harde beleidsafspraken bevatten. Anderzijds betreft het plannen en maatregelen zonder dat daar harde beleidsafspraken over bestaan, maar in de samenwerking voor het waterbeheer een belangrijke rol (kunnen) vervullen.

INVENTARISATIE INZET GEMEENTEN BIJ INTEGRAAL WATERBEHEER/KRW IN HET SCHELDESTROOMGEBIED

Waterplannen

De gemeente vervult diverse taken in relatie tot water binnen de gemeentegrenzen. Met name voor het stedelijk gebied, dat wil zeggen binnen de bebouwde kom, stelt zij in samenwerking met het waterschap een zogenaamd stedelijk waterplan op; Het water in het buitengebied is voornamelijk een aangelegenheid voor het waterschap. Een stedelijk waterplan is wettelijk niet verplicht en heeft daarom geen formeel kader. Wel draagt een dergelijk plan bij aan een systematische en samenhangende aanpak voor het water.

Met het overzicht is gepoogd inzicht te krijgen in hoeverre de gemeenten beschikken over en actueel stedelijk waterplan. Daarnaast is geïnventariseerd of bij het betreffende plan al rekening is gehouden met aspecten als de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en het beperken of voorkomen van wateroverlast in de bebouwde omgeving, hetgeen bekend staat als de zogenaamde Stedelijke Wateropgave (SWO).

Overzicht aangaande stedelijke waterplannen per gemeente:

Waterplan gemeente	Status waterplan	Incl KRW-opgave	Incl SWO-opgave	Opmerkingen
Bergen op Zoom	Vastgesteld (2002)	deels	deels	Aanvullingen voor KRW/SWO i.o.m. waterschap; besluitvorming KRW in 2008, SWO medio 2009
Borsele	In voorbereiding (2009-2014, concept)	Deels	Deels, echter geen grote knelpunten voorzien	In onderhandeling/overleg met ws. Vaststelling in 2010
Goes	Vastgesteld (15 dec. 2005)	Deels	Voor zover nu bekend, geen grote knelpunten	Kostenverdeling maatregelen i.o.m. waterschap
Hulst	Stedelijk waterplan Zeeuws Vlaanderen Verkenningnota (2005), visienota (2006) en maatregelenplan (14 feb. 2008 vastgesteld)	Deels	Deels	Opstelling is gebeurd i.s.m. waterschap Zeeuws Vlaanderen en gemeenten Terneuzen en Sluis. Voor uitvoering is een samenwerkingsovereenkomst tot 2015 ondertekend
Kapelle	Nog geen plan			(door)start najaar 2009 met geplande afronding eind 2009
Middelburg	Vastgesteld plan (2004-2009)	Deels	Ja, grote knelpunten zijn niet voorzien	Uitvoering (is op schema en) gebeurt i.o.m. waterschap. Voorbereiding voor nieuw stedelijk waterplan (2010-2015) is gestart.
Noord-Beveland	Vastgesteld (2008)	Deels	Geen grote knelpunten voor zover nu bekend	Opgesteld ism WZE; uitvoering loopt. Kostenverdeling maatregelen i.o.m. WZE
Reimerswaal	Vastgesteld plan (2007-2011)	Deels	Geen grote knelpunten voor zover nu bekend	Kosten verdeling maatregelen gebeurt i.o.m. waterschap
Schouwen-Duiveland	Vastgesteld (2007-2015)	Deels	Geen grote knelpunten voor zover nu bekend	Kostenverdeling maatregelen i.o.m. waterschap
Sluis	Idem als bij Hulst	Deels	Deels	Idem als bij Hulst
Steenbergen	Nog geen plan	*	Is zelfstandig plan	Zie verderop in overzicht
Terneuzen	Idem als bij Hulst	Deels	Deels	Idem als bij Hulst
Tholen	Vastgesteld (2004-2008)	Deels	Geen grote knelpunten voor zover nu bekend	Nieuw plan gepland, opstellen in 2009-2010; looptijd nieuwe plan: 2010-2013.
Veere	Vastgesteld (2007)	Deels	Geen grote knelpunten voor zover nu bekend	Kostenverdeling maatregelen gebeurt i.o.m. waterschap
Vlissingen	Vastgesteld (2004-2008)	Deels	Geen grote knelpunten voor zover nu bekend	Kostenverdeling maatregelen i.o.m. waterschap
Woensdrecht	Vastgesteld (2008) en in uitvoering	ja	Ja	Maatregelen worden opgenomen in verbreed GRP

* Er is een bestuurlijke instemming omtrent de met het waterschap afgesproken KRW-maatregelen in West-Brabant

Conclusie:

Op een enkele gemeente na, zijn de gemeenten voorzien van een waterplan. Vanuit deze waterplannen is al voor een redelijke mate voorzien in een beeld omtrent zowel KRW als SWO. Indien aanvullingen noodzakelijk blijken voor KRW of SWO, is dit veelal in overleg met het waterschap reeds opgepakt en voor zover mogelijk zelfs nader uitgewerkt.

Rioleringsplannen

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor de afvoer van (huishoudelijk) afvalwater. Middels de riolering en het daarvoor opgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP) geeft de gemeente invulling aan deze zorgplicht. Sinds 2008 is met de Wet Gemeentelijke Watertaken (WGW) tevens aandacht vereist voor hemelwater en grondwater.

Overzicht Gemeentelijk Rioleringsplan per gemeente; vigerend en planning actualisering i.r.t. verbredingstaak (WGW):

Gemeente	Planperiode vigerende GRP	Vastgesteld d.d.	Nieuw GRP m.i.v.	Verbreding vlg Wet Gem. Watertaken
Bergen op Zoom	2008-2012	20 dec. 2007	(januari) 2013	Bij vigerende GRP
Borsele	2006-2011	1 maart 2007	(januari) 2012	In nieuwe GRP
Goes	2005-2012	15 dec. 2005	2013	
Hulst	2005-2009	23 dec. 2004	(januari) 2010	In nieuwe GRP
Kapelle	2008-2009	GRP ter visie met met KRW-plannen; definitief eind 2009	2010-2015	In vigerend GRP
Middelburg	2009-2012	15 juni 2009	2013	Bij GRP 2009-2012 dat 15 juni 2009 is vastgesteld.
Noord-Beveland	2009-2013	26 feb. 2009	2009	In vigerende GRP
Reimerswaal	2007-2011	28 augustus 2007	2012	In vigerend GRP
Schouwen-Duiveland 2009)	2005-2009	Mei 2005	2010	In nieuwe GRP (inmiddels vastgesteld 4 april
Sluis	2005-2009	2 maart 2006	2010	Ja, bij actualisatie GRP 2010-2015; vaststelling in (2e helft van) 2009
Steenbergen	2009-2013		2014	GRP is door het college vastgesteld in juli 2009; vaststelling raad is voorzien in dec. 2009
Terneuzen	2005-2009	Juni 2005	2010	Bij (huidige) actualisatie GRP
Tholen	2009-2013	3 april 2008		Ja, in vigerende GRP
Veere	2005-2009	9 feb. 2006	2010	Bij nieuwe GRP
Vlissingen	2008-2012	20 dec. 2007	(januari) 2013	Bij tussentijdse evaluatie (2011) voor nieuwe GRP
Woensdrecht	1999-	17 dec. 1998	2008	In nieuwe GRP; dat nog vaststelling vereist.

Overzicht planperioden Gemeentelijke Rioleringsplannen per gemeente:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bergen op Zoom											
Borsele											
Goes											
Hulst											
Kapelle											
Middelburg											
Noord Beveland											
Reimerswaal											
Schouwen Duiveland											
Sluis											
Steenbergen											
Terneuzen											
Tholen											
Veere											
Vlissingen											
Woensdrecht											

vorige GRP
 periode vigerende (vastgestelde) GRP
 aanduiding nieuw te voorzien GRP

Conclusie:

Alle gemeente beschikken over een (actueel) Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In het vigerende, dan wel bij de actualisatie van het eerstkomende GRP is de benodigde verbreding bij de meeste gemeenten voorzien overeenkomstig de Wet gemeentelijke watertaken.

Baggerplannen

Een vergelijkbaar tabeloverzicht in relatie tot de vorige inventarisatie bleek als gevolg van diverse ontwikkelingen rondom het baggeren in het Scheldestroomgebied geen duidelijke meerwaarde in informatie-inzicht te leveren. De ingevulde tabel is daarom opgenomen in een bijlage aan het eind van dit rapport. Ter informatie omtrent het baggeren zijn daarom hier de belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen 2 jaar weergegeven.

Regionaal Bestuursakkoord Waterbodems Scheldestroomgebied

Op 19 april 2007 is te Bergen op Zoom het Regionaal Bestuursakkoord Waterbodems Scheldestroomgebied ondertekend. Alle overheden uit het Scheldestroomgebied hebben hun handtekening gezet onder dit bestuursakkoord, waarmee ze de intentieverklaring ondertekenden om te kijken naar de verschillende korte en lange termijn bestemmingen voor de opslag dan wel verwerking van baggerspecie.

Na de ondertekening van het bestuursakkoord is het projectteam direct aan de slag gegaan met de in het akkoord vermelde bestemmingen voor de korte en lange termijn. Het projectteam rapporteert jaarlijks aan het RBO omtrent inzet van middelen en bereikte resultaten van het afgelopen jaar, en omtrent de voorgestelde werkzaamheden en de hiervoor benodigde middelen voor de komende jaren.

Naast uitvoering van onderzoek naar de korte en lange termijn bestemmingen, is met het Regionaal Bestuursakkoord Waterbodems Scheldestroomgebied de mogelijkheid aanwezig tot 3 jaar na ondertekening gebruik te maken van de Slufter (Maasvlakte). Uit de laatste rapportage (in 2009) blijkt dat in 2007 en 2008 ruim 50.000 m³ verontreinigde baggerspecie uit het Scheldestroomgebied (met name afkomstig uit Middelburg, Goes en Vlissingen) richting de Slufter is afgevoerd. Op dit moment is nog niet duidelijk of de Slufter na het aflopen van het bestuursakkoord nog langer toegankelijk zal kunnen blijven voor de regio. Het projectteam zal de mogelijkheden hiertoe in 2009 onderzoeken.

Momenteel zijn een groot aantal veranderingen gaande door ontwikkelingen in verschillende wet- en regelgevingen. In samenhang met deze nieuwe regelgevingen is het noodzakelijk opnieuw naar de waterbodempogave te kijken. Voor Zeeland en wellicht ook landelijk vormt onderstaande project als een belangrijk voorbeeld.

Ruimte voor Bagger

In 2007 is het project Ruimte voor Bagger (RVB) gestart. Binnen het project RVB verkennen gemeenten, waterschap Zeeuwse Eilanden en de provincie Zeeland de mogelijkheden om probleemspecie lokaal toe te passen. Belangrijk handvat daarbij is het nieuwe Besluit bodemkwaliteit. In de eerste helft van 2008 is fase 1 afgerond met als resultaat een uitgangspuntennotitie voor fase 2/3. Deze notitie is gepresenteerd aan het wethoudersoverleg milieu en R.O. van de VZG en diverse gemeentelijke afdelingshoofdenoverleggen en daar positief ontvangen. Met de notitie als basis loopt er momenteel een pilot met de gemeente Middelburg en waterschap Zeeuwse Eilanden (fase 2 van RVB). Deze partijen worden daarbij ondersteund

door de provincie, SenterNovem en een landelijke stimuleringsgroep (projectgroep pilots gebiedspecifiek). In de pilot is een multicriteria analyse ontwikkeld waarbij 16 lokale bestemmingsmogelijkheden zijn vergeleken. In de 2de helft van 2009 worden vervolgens de beste mogelijkheden uitgewerkt. Indien dit succesvol uitpakt, zal ruim 90 % van de Middelburgse probleemspecie lokaal kunnen worden bestemd. Benadrukt dient te worden dat het succes van het project RVB vooral te danken is aan de multidisciplinaire opzet (R.O., milieu, groenbeheer, projectrealisatie, bestuurders) van, en samenwerking in het project. De intentie is om eind 2009 de pilot op te schalen naar de andere gemeenten.

Inmiddels heeft het project landelijke bekendheid gekregen en zal het in 2010 voor een groot publiek als een aansprekend voorbeeld worden gepresenteerd op een 2-daags nationaal programma.

Basisinspanning

Een belangrijke bron van verontreiniging op oppervlaktewater is het overstorten van overtollig vervuild water, afkomstig van het gemengde rioolstelsel, als gevolg van hevige neerslag in bebouwd gebied. Een eerste vereiste voor de gemeenten betreft daarom het beperken van de vuilemissie conform de zogenaamde basisinspanning voor de afvalwaterketen.

Overzicht aangaande realisatie basisinspanning bij elke gemeente

Gemeente	Gerealiseerd/te realiseren per	Opmerkingen
Bergen op Zoom	2008	Gemeentebreed wel, echter niet per (afzonderlijke) kern
Borsele	2004	Zie OAS
Goes	2004	
Hulst	(februari) 2009	
Kapelle	2007	
Middelburg	2007	
Noord-Beveland	2007	
Reimerswaal	2008	
Schouwen-Duiveland	2006	
Sluis	2012	Maatregelen voorzien in AWA / GRP
Steenbergen	2006 / ?	Zal blijken bij check in huidige OAS
Terneuzen	2007	
Tholen	2008	(Met afkoppeling kern Tholen in 2008) afgerond
Veere	2006	
Vlissingen	2007	
Woensdrecht	1999 / na herinventarisatie verhard oppervlak blijken Ossendrecht en Huijbergen niet (meer) te voldoen	Check bij lopende OAS

Conclusie:

Inmiddels is door alle gemeenten, met uitzondering van de gemeente Sluis (en mogelijk Steenbergen) aan de invulling van de basisinspanning voldaan.

Omtrent de invulling van de basisinspanning van de gemeente Sluis, alsmede voor enkele gemeenten waarbij door recente(re) inventarisatiegegevens alsnog een nadere aanvulling noodzakelijk is gebleken, zijn dan wel worden in een afvalwaterakkoord gegarandeerde afspraken gemaakt met betreffende waterbeheerder.

Afkoppelen van verhard Oppervlak

De vermindering van de afvoer van regenwater via de vuilwaterriolering, is in meerdere opzichten een duurzame en brongerichte maatregel. Het gescheiden afvoeren van het (schone) regenwater van de afvalwaterafvoer via de riolering is bekend geraakt als afkoppelen van verhard oppervlak. In nieuw bebouwd gebied is aanleg van een gescheiden stelsel, en daarmee (betreft het afkoppelen in feite) het niet aansluiten van het schone regenwater op de riolering, bij de inrichting al eenvoudig en volledig te realiseren. In bestaand bebouwd gebied is afkoppelen van het bestaande verharde oppervlak, omwille van zowel de impact van de ingreep alsmede de vervangingsduur van riolering van ca. 60 jaar, een niet geringe opgave.

Indien eenmaal een gescheiden stelsel van toepassing is, is het belangrijk dat op het schone (hemel) waterafvoerstelsel geen aansluitingen met vuil water plaats vinden. Weliswaar is andersom minder ernstig, echter is dit ook niet wenselijk en dienen daarom foutieve aansluitingen zonder meer te worden voorkomen.

Het provinciale (Zeeuwse) beleid is om 1% in het bestaand bebouwd gebied per jaar af te koppelen (vanaf 2002) en 95% van het verhard oppervlak bij nieuwbouw

Overzicht afkoppelen verhard oppervlak

Gemeente	Omvang verhard (bebouwd) opp. met gemengd r.s	Al Afgekoppeld % (ha) gemengd r.s. vanaf 2002	Aanleg opp met gescheiden r.s.	Beleid/aanpak foutieve aansl.
Bergen op Zoom	450 ha (in 2002; nog 360 ha eind 2008)	20 % (90 ha)	98 % van de nieuwbouw	reactief o.b.v. klachten/waarnemingen (GRP voorziet in voldoende middelen)
Borsele	114 ha.	22 %	(9 ha)	Controle tijdens hoofdriool reiniging; eenmaal in de 4 jaar
Goes	212 ha (2009)	36 ha (Goes + Kloetinge, sinds '96)	208 ha (GS+VGS)	
Hulst	251 ha	10%	8 ha.	reactief op klachten
Kapelle	*			
Middelburg	334 ha (in 2000)	7,7 %	99 % van de nieuwbouw	Op ad hoc-basis
Noord-Beveland	52 ha	15 %	99 % van de nieuwbouw	Ad hoc; obv klachten en eigen waarnemingen
Reimerswaal	301 ha	5 %	19 ha	Niet voorzien
Schouwen-Duiveland	219 ha		99 % bij nieuwbouw	Op ad hoc-basis
Sluis	268,4 ha	**	**	reactief op klachten
Steenbergen				
Terneuzen				
Tholen	224 ha	26 % ***	99 % van de nieuwbouw	Beleid in 2009 vastgesteld en in uitvoering
Veere				
Vlissingen	352 ha	6,1 % (23 ha)	91 % (15 ha)	-
Woensdrecht	****			Middelen in GRP voorzien t.b.v. het krijgen van inzicht hierin tot 2011.

* planvorming afkoppelplan gepland in 2010

** 21 % van het verhard oppervlak in gem. Sluis heeft een (verbeterd) gescheiden riolering.

*** 26 % afgekoppeld oppervlak is inclusief nieuw bebouwde oppervlak met gescheiden riolering.

**** kernen Woensdrecht en Hoogerheide gescheiden gerioleerd; in Huijbergen, Ossendrecht en Putte is dit bij de nieuw uitgevoerde bestemmingsplannen.

Van de gemeente Terneuzen, Steenbergen en Veere is geen informatie voor deze tabel ontvangen.

Conclusie:

Het afkoppelen van regenwater van de riolering in bestaand bebouwd gebied en het niet aansluiten van regenwater op de (vuilwater)riolering voor nieuwbouwgebieden is bij enkele gemeenten als algemeen geldende beleidsuitvoering al wel aan de orde. Gelet op de prestaties worden de geldende beleidsdoelstellingen voor dit aspect door die gemeenten dan ook ruimschoots gehaald. Enkele gemeenten blijken (nog) niet aan het gewenste beleid te (kunnen) voldoen. Vanwege het ontbreken van gevraagde gegevens bij de overige gemeenten is het niet mogelijk daar een duidelijke uitspraak over te doen en dus een conclusie aan te verbinden

Huishoudelijk afvalwaterlozingen op rijkswateren

Sinds enkele jaren is een actief handhavingsbeleid door Rijkswaterstaat van toepassing met betrekking tot het Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater. Aan de hand van volgend overzicht is inzichtelijk gemaakt waar en hoeveel huishoudelijke lozingen op rijkswateren het nog betreft.

Gemeente	Aantal per 1 jan. 2009	Rijkswater	Aantal gesaneerd per 1 februari 2006
Bergen op Zoom	0		Nvt
Borsele	0		1 (laatste in juni 2007)
Goes	<i>Geen info (1 in 2006)</i>		<i>Geen info</i>
Hulst	0		1 gesaneerd middels afvoer per as
Kapelle	1	Kanaal door Zuid-Beveland (loswal Schore)	
Middelburg	0		
Noord-Beveland	0		6
Reimerswaal	1	Westerschelde	2
Schouwen-Duiveland	0		1
Sluis	0		
Steenbergen	<i>Geen info (3 in 2006)</i>	Volkerak	<i>Geen info</i>
Terneuzen	0		9
Tholen	0		2
Veere	0		
Vlissingen	30 ve *	Buitenhaven *	
Woensdrecht	0		

* via overstort van gemengd stelsel op de buitenhaven (aan de Westerschelde) met 30 aangesloten vervuilingseenheden; deze melding blijkt nog te ontbreken in het vorige onderzoek.

Conclusie:

In vergelijking met het vorige overzicht (per 30 november 2006) is bij de meeste gemeente geen sprake meer van huishoudelijke afvalwaterlozingen op rijkswateren. Slechts nog in 3 tot 5 (in verband met het niet ontvangen van informatie van twee) gemeenten dient nog sanering van huishoudelijk afvalwater te gebeuren; Het betreft enkele individuele gevallen met uitzondering van de gemeente Vlissingen waar het een groter aantal betreft.

Huishoudelijke afvalwaterlozingen in het buitengebied

Voor (nog) niet gerioleerde panden in het buitengebied geldt dat het huishoudelijk water slechts alleen kan worden geloosd in de bodem of op het oppervlaktewater na het gebruik van een deugdelijke (gecertificeerde IBA-)voorziening (in kwetsbaar gebied tenminste IBA-III) en mits hiervoor bovendien ontheffing is verleend door de provincie. In Zeeland hebben genoemde panden gelegen buiten kwetsbaar gebied ontheffing om tot 2010 via de huidige septic tank te blijven lozen. Momenteel is invulling voor het toekomstig beleid inzake deze materie volop aan de orde van de dag.

Onderstaand overzicht brengt per gemeente de afwijkingen en/of eventuele ontwikkelingen ten opzichte van de resultaten van de inventarisatie sinds 2006 in beeld.

Gemeente	Ongerioleerde panden op 1/1/09	In Kwetsb. Gebied; lozing via IBA-III	Overig, lozing via IBA (I of II)	Opmerkingen
Bergen op Zoom	106	26 panden waarvan slechts 6 met IBA-III	80 panden	Controle voor aanpak onrechtmatige situaties is gestart.
Borsele	659 (op 1/1/08)	15 met IBAIII	88 via IBA 2 of 3	
Goes		3		
Hulst	431	34	13 IBA II, 9 gierkelders	Met ontheffing zorgplicht
Kapelle	43	0		In niet kwetsbaar gebied.
Middelburg	106 (op 1/1/09)	2		
Noord-Beveland		2	12	
Reimerswaal	180 (op 1/1/08)	2		
Schouwen-Duiveland	490 (op 1/1/09)	0		Kwetsbaar gebied lozing via drukriolering
Sluis	773 (op 1/1/08)	98		Grotendeels via drukriool aan te sluiten.
Steenbergen				
Terneuzen				
Tholen	Ca. 425	13		
Veere	108	0		
Vlissingen	33	0		
Woensdrecht	2			Laatste in 2008 (op 2 na) op drukriolering

Conclusie:

Aangezien de Zeeuwse ontheffing geldig is tot 2010, is het niet opzienbarend dat in vergelijking met de vorige rapportage het aantal ongerioleerde panden in het buitengebied per gemeente slechts in beperkte mate is teruggelopen. In afwachting van nader beleid voor de Zeeuwse situatie, vragen gemeenten hoe de provincie in de toekomst om zal gaan met het ontheffingenbeleid aangaande de zorgplicht voor de inzameling van het huishoudelijke afvalwater.

Vanuit de provincie Zeeland is als opmerking gesteld bij deze inventarisatie dat er weinig wordt ingezet op saneren van huidige voorzieningen (te kleine septic tanks). Voor die panden dient voor 1 januari 2010 ontheffing van de zorgplicht te worden aangevraagd. Zorgplicht kan nu ook ingevuld worden door minimaal een Verbeterde Septic Tank. Bij IBA-II dient de werking van de voorziening geborgd te zijn; beheer en onderhoud dient daarom geregeld te zijn. (brede zorgplicht gemeenten) Nieuwe lozingen zijn alleen toegestaan als deze worden voorzien van minimaal een IBA-II, inclusief brede zorgplicht.

Waterkwaliteitsspoor

In het Scheldestroomgebied wordt in het beheersgebied van de Zeeuwse waterschappen (WZE en WZVI) en op enigszins vergelijkbare wijze in West-Brabant (WBD) voor alle gemeenten en elke kern het waterkwaliteitsspoor traject ingezet.

Dit traject bestaat uit verschillende fases:

- De inventarisatiefase;
- Het opstellen van een monitoringsplan;
- De monitoring;
- Het opstellen van maatregelen.

Tijdens de inventarisatiefase wordt gezamenlijk (gemeente en waterschap) bepaald welke overstorten in de praktijk nog als knelpunt aangemerkt kunnen worden. Tevens worden indien mogelijk zgn. geen-spijtmaatregelen voor deze locaties opgesteld.

Om inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering in de praktijk, en het effect van overstorten op het oppervlaktewater wordt een monitoringsplan opgesteld.

Tijdens de monitoring (ca. 1 jaar) worden data verzameld van riolering en oppervlaktewater. Deze wordt gecombineerd en geïnterpreteerd. Op basis van de meetresultaten kan bepaald worden of er aanvullende maatregelen (of nader onderzoek) aan de riolering of oppervlaktewater nodig zijn.

Gemeente:	Omvang bekend	Aanpak toetsing	Opmerkingen
Bergen op Zoom	Deels	Inventarisatie	Bepaald voor Lepelstraat en Halsteren; stad BoZ in lopende OAS
Borsele	Nee	Inventarisatie	Metingen i.o.m. waterschap
Goes	Nee	Monitoring	Idem
Hulst	Deels	Onderzoek loopt	Idem
Kapelle	Nee		Start planvorming voorzien 2010
Middelburg	Nee	Inventarisatie en pilot in wijk Dauwendaele 2009	Metingen i.o.m. waterschap
Noord-Beveland	Nee	Monitoring	Idem
Reimerswaal	Deels	Monitoring	Idem
Schouwen-Duiveland	Nee	Inventarisatie	Idem
Sluis	Deels	Monitoring	Idem
Steenbergen			
Terneuzen	Deels	Onderzoek loopt	
Tholen	Deels	Monitoring	De eerste OAS is uitgevoerd en omvat 40% van het gebied. De tweede OAS loopt en omvat de overige 60%.
Veere	Nee	Inventarisatie	Metingen i.o.m. Waterschap
Vlissingen	Nee	Onderzoek loopt	Idem
Woensdrecht	Voor Ossendrecht en Huijbergen	Is bepaald; 1 probleemlocatie	Oplossing en aanpak afh. van OAS

Opm.: voor alle gemeentes is het waterkwaliteitsspoor in de strategie van het (toekomstige) GRP opgenomen.

Conclusie:

Het waterkwaliteitsspoor is voor zover bekend door alle gemeenten opgepakt en krijgt in samenwerking met het waterschap nadere uitwerking.

OAS/afvalwaterakkoord

Bij een optimalisatie afvalwaterketen-studie (OAS) staan onderzoek naar samenwerking en afstemming aangaande de afvalwaterketen tussen gemeente (als rioolbeheerder) en waterschap (als beheerder van een rioolwaterzuiveringsinstallatie; RWZI) per afzonderlijke RWZI centraal. Ter afronding van de OAS volgt veelal een afvalwaterakkoord als waarborg voor de onderling gemaakte samenwerkings- en afstemmingsafspraken.

In het volgende overzicht is getracht inzicht te verkrijgen omtrent OAS-verrichtingen (waar en wanneer) en in hoeverre dit heeft geresulteerd in een afvalwaterakkoord alsmede de uitvoering daarvan.

	OAS (onderzoek)	Uitvoering/ maatregelen	Afvalwaterakkoord	Opmerkingen
Bergen op Zoom	Lepelstraat; Halsteren B.o. Z. (rwzi Bath)	Vereist aanleg BBB Idem In onderzoek	In 2008 Voorzien in 2009 In 2009/2010	t.b.v. waterkwaliteitspoor; naast veel afgekoppeld opervl., nog vereist voor wa.kwal.spoor; OAS onderzoek met diverse gemeenten loopt nog.
Borsele	2003 -2005	voltooid in 2008	2005 (uit OAS) Per 2009 start voorbereiding voor een nieuw (verbreed) afvalwaterakkoord; Ondertekening 2010	OAS en eerste afvalwaterakkoord is gericht op realisatie Basisinspanning.
Goes	Geen		Per 2009 start voorbereiding voor een nieuw (verbreed) afvalwaterakkoord; Ondertekening 2010	Oriënterend onderzoek OAS wees uit dat Goes basisinspanning in 1998 al zo ver gered dat OAS in dat kader geen zin meer had.
Hulst	2000	uitgevoerd	ja	
Kapelle	2003-2004	Voltooiing in 2008	2005 (uit OAS) Verbreed afvalwaterakkoord komt niet van de grond wegens beperkt personele capaciteit gemeente	OAS en eerste afvalwaterakkoord is gericht op realisatie Basisinspanning.
Middelburg	1999 - 2001	In 2005 capaciteitsafspraken WZE gerealiseerd	Capaciteitsafspraken uit OAS geformaliseerd in bestuurlijk besluit. Verbreed afvalwaterakkoord in ontwikkeling; Ondertekening juni 2009	OAS-studie wees uit dat geen maatschappelijk voordeel te behalen met alternatieven voor sectorale benadering Basis inspanning. Wel afspraken over uitwisselen maximale capaciteit transportstelsel en rwzi.
Noord-Beveland	Geen		Verbreed afvalwaterakkoord sinds 2007	Oriënterend onderzoek OAS wees uit dat geen maatschappelijk voordeel te behalen met alternatieven voor sectorale benadering Basis inspanning.
Reimerswaal	2000-2001	afronding in 2009	2002 (uit OAS) Verbreed afvalwaterakkoord sinds 2007	OAS en eerste afvalwaterakkoord is gericht op realisatie Basisinspanning.
Schouwen-Duiveland	2002-2003 rwzi Mastgat	voltooid in 2008	2005 (uit OAS) Verbreed afvalwaterakkoord in ontwikkeling; Ondertekening juli 2009	OAS en eerste afvalwaterakkoord is gericht op realisatie Basisinspanning.

	OAS (onderzoek)	Uitvoering/ maatregelen	Afvalwaterakkoord	Opmerkingen
Schouwen-Duiveland	2006 – 2009			Brede en complexe OAS studie
	Rwzi Westerschouwen			met combinatie van basisin- spanning en waterkwaliteitspoor
Sluis	2008-2009	In uitvoering	Ja, in 2009	AWA vanaf maart 2009
Steenbergen				
Terneuzen	2007	In uitvoering	ja	
Tholen	1998-1999; OAS m.b.t. water- kwaliteit spoor start 2009	voltooid in 2008	2000 (uit 1 ^e OAS); Per 2009 start voor- bereiding voor een nieuw (verbreed) afvalwaterakkoord; Ondertekening 2010	OAS voor eerste afvalwater- akkoord is gericht op realisatie Basisinspanning. Nieuwe OAS is in uitvoering
Veere	1999 - 2001	In 2005 capaciteits- afspraken WZE gerealiseerd	Capaciteitsafspraken uit OAS geformali- seerd in bestuurlijk besluit. Per 2009 start voor- bereiding voor een nieuw (verbreed) afvalwaterakkoord; Ondertekening 2010	OAS-studie wees uit dat geen maatschappelijk voordeel te behalen met alternatieven voor sectorale benadering Basis inspanning. Wel afspraken over uitwisselen maximale capaciteit transportstelsel en rwzi.
Vlissingen	1999 - 2001	In 2005 capaciteitsaf- spraken WZE gereaa- liseerd	Capaciteitsafspraken uit OAS geformali- seerd in bestuurlijk besluit. Per 2009 start voor- bereiding voor een nieuw (verbreed) afvalwaterakkoord; Ondertekening 2010	OAS-studie wees uit dat geen maatschappelijk voordeel te behalen met alternatieven voor sectorale benadering Basis inspanning. Wel afspraken over uitwisselen maximale capaciteit transportstelsel en rwzi.
Woensdrecht	Putte-Ossendr.; Bath	OAS'en lopen nog	Nog niet, na afroning OAS'en	

NB **Verbreed afvalwaterakkoord** is een afstemmingsdocument met procesafspraken over de samenwerking tussen gemeente en waterschap. Het is een koepeldocument met algemene procesafspraken waaraan modules gehangen kunnen worden die inzoomen op specifieke onderwerpen. De basis-inspanning is zo'n onderwerp, weliswaar vrijwel overal afgerond, maar ook het waterkwaliteitspoor, omgaan met regenwater, aanpak rioolvreemd water, samenwerking in handhaving en toezicht, enz. Ook de modules beperken zich tot afspraken over proces en planning.

Conclusie:

OAS en afvalwaterakkoorden worden inmiddels steeds meer gemeengoed tussen gemeenten en waterschap.

Duurzaam materiaalgebruik

In de vorige rapportage zijn een aantal elementen verwoord die grotendeels onverminderd van kracht zijn gebleven.

Om tot een nadere invulling van dit onderwerp te komen is elke gemeente uitgedaagd middels het invullen van de tabel om op kwalitatieve wijze wensen of beleid inzake water en de toepassing van duurzaam materiaalgebruik te verwoorden. Het resultaat is te zien in onderstaande tabel.

Overzicht toepassing duurzaam materiaalgebruik in relatie tot water(kwaliteit)

Gemeente	Wensen/beleid t.a.v. (samenwerking aan)	Opmerkingen/toelichting duurzame bouwmaterialen
Bergen op Zoom	Preventie uitlogende stoffen	Middels dubo-convenant met woninbouwcorporaties
Borsele	Gewenst: Rijksbeleid ten aanzien van vermindering gebruik koper, zink, lood	Voorlichting aan bouwers
Goes		
Hulst		
Kapelle		
Middelburg	Beleid tegengaan uitlogende stoffen	
Noord-Beveland	Aandacht voor uitlogende stoffen bij nieuwbouw	
Reimerswaal		
Schouwen-Duiveland		Alleen wensen nog geen beleid
Sluis	Stimulering	Via uitvoeringsprogr. Zeeuws-Vlaamse gemeenten
Steenbergen		
Terneuzen		
Tholen		
Veere		
Vlissingen	Nog geen beleid	
Woensdrecht	Nog geen beleid	

Los van bovenstaande tabel zijn de volgende ontwikkelingen vermeldenswaardig:

GPR-Gebouw in Zeeland

GPR-Gebouw is een hulpmiddel voor het maken van keuzes bij nieuwbouw en renovatie van woningen, scholen en andere gebouwen. Het softwarepakket is handig om bij onderhandelingen alternatieven concreet te maken.

De prestaties worden uitgedrukt in rapportcijfers. Bouwen volgens het Bouwbesluit levert een vijf op. Keuzemodules geven aan hoe scores zijn te verhogen (tot maximaal een tien) voor de onderdelen energie, milieu, gezondheid/veiligheid/woonomgeving (en na renovatie: toekomstwaarde).

De opdrachtgever geeft per onderdeel een score aan voor zijn ambities. Vervolgens kiest de bouwer/architect modules om aan die ambitie te voldoen. Het effect van iedere maatregel afzonderlijk is direct zichtbaar. De GPR-gegevens zijn tevens geschikt voor de berekening van het energielabel.

Verschillende Zeeuwse gemeenten passen GPR-Gebouw reeds toe.

Afvalwaterketenvisie Waterschap Zeeuwse Eilanden

Op initiatief van waterschap Zeeuwse Eilanden is er een afvalwaterketenvisie opgesteld, die in januari van 2009 bestuurlijk is bekrachtigd door Provincie Zeeland, Waterschap Zeeuwse Eilanden en de gemeenten boven de Westerschelde. Om hier verder uitwerking aan te geven zijn 4 themagroepen gevormd waarvan zware metalen er één van is. Mogelijk wordt duurzaam materiaalgebruik hiermee weer onder de aandacht gebracht.

Conclusie:

Opnieuw blijkt uit het overzicht, zoals ook uit het eerdere overzicht al is gebleken, dat de aandacht voor dit onderwerp (nog) niet erg leeft noch een rol betekenis speelt dan wel als te lastig wordt ervaren. Wellicht dat de afvalwaterketenvisie van Waterschap Zeeuwse Eilanden hier verandering in kan brengen. Meer en vooral eenduidigere regelgeving en voorlichting, zoals de toepassing van GPR-Gebouw kunnen wellicht hier ook een belangrijke bijdrage in leveren om slagvaardiger als gemeente zelf, maar ook richting burger hier invulling aan te gaan geven.

Onkruidbestrijding

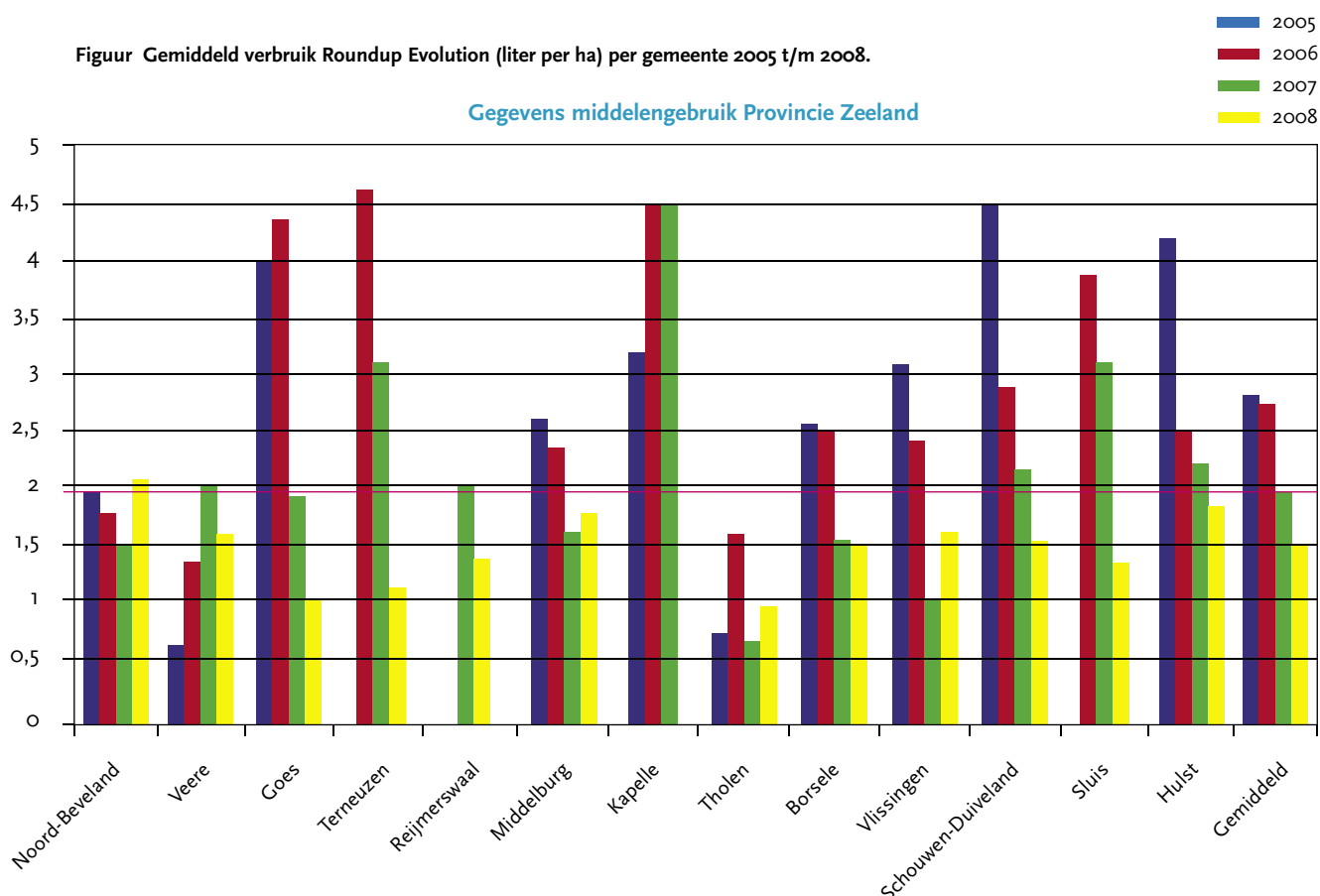
In Zeeland is in 2006 het praktijknetwerk duurzaam terreinbeheer opgezet om het beheren van verhardingen duurzamer te maken en overheden te helpen bij het implementeren van nieuwe wetgeving. Dit praktijknetwerk is nauw verbonden met het Regioteam Zuiver Zeeuws Water en bestaat uit afgevaardigden van de Provincie, de Zeeuwse waterschappen, Rijkswaterstaat en een aantal Zeeuwse gemeenten.

Het praktijknetwerk heeft zich in eerste instantie gericht op de registratie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Zodoende is duidelijk geworden dat het gebruik van (hoeveelheid aan) bestrijdingsmiddelen een sterke variatie vertoont, hetgeen ook is teruggekoppeld aan de Zeeuwse overheden.

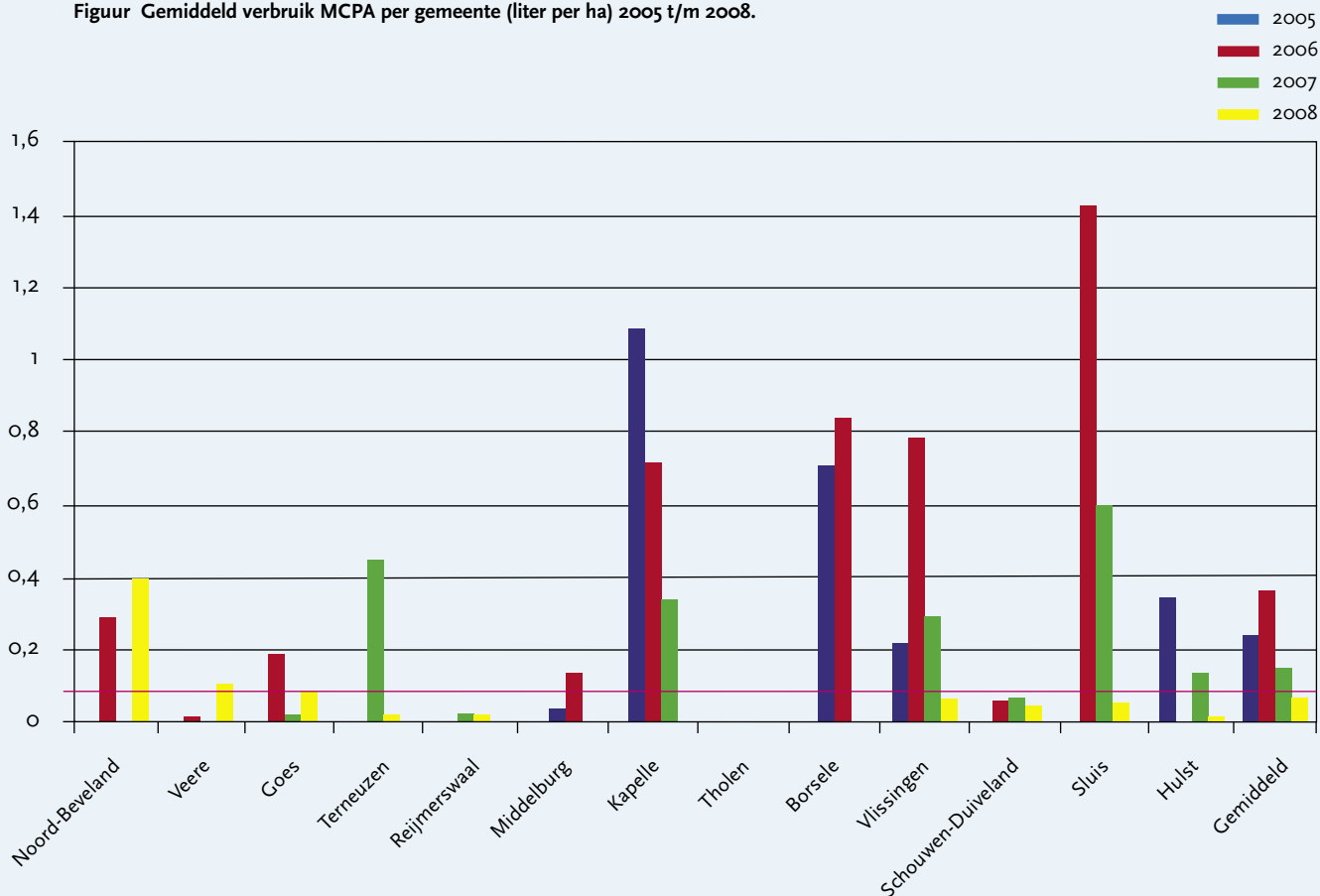
Inmiddels is voor het beheer van verhardingen de DOB-richtlijn (Duurzaam OnkruidBeheer) verplicht en dienen overheden de hoeveelheid gebruikte bestrijdingsmiddelen op jaarbasis te registreren. De DOB-richtlijn bevat praktische richtlijnen waarmee ten behoeve van het onkruidbeheer een jaarplanning is te maken. Daarbij zijn keuzes te maken met betrekking tot waar, wanneer en hoe vaak welke bestrijdingsmethode is in te zetten. Maar ook de afstemming met de weersomstandigheden en het veegbeheer komt aan de orde.

In de afgelopen tijd is met het praktijknetwerk al een mooi resultaat bereikt. De Zeeuwse gemeenten voldoen allemaal aan de landelijke wetgeving. Bovendien zijn de hoeveelheden bestrijdingsmiddelen die zijn gebruikt behoorlijk gedaald. Inmiddels zijn de gemeenten Middelburg, Noord-Beveland, Hulst en Veere gecertificeerd voor niveau brons op de milieubarometer van stichting milieukeur.

In onderstaande figuren is van Roundup en MCPA, de twee middelen die op verhardingen nog mogen worden gebruikt, weergegeven wat er per gemeente is gebruikt in de jaren 2005-2008. De hoeveelheden zijn weergegeven in liters per hectare om een goede vergelijking te kunnen maken. De rode lijn geeft de maximale hoeveelheid aan die sinds eind 2007 nog is toegestaan volgens de wet.

Figuur Gemiddeld verbruik MCPA per gemeente (liter per ha) 2005 t/m 2008.

Het praktijknetwerk in Zeeland heeft ervoor gezorgd dat er een behoorlijke reductie is behaald op het gebruik van bestrijdingsmiddelen. De reductie is vooral behaald doordat veel gemeenten zich bewust zijn geworden van de negatieve gevolgen van het gebruik van te veel bestrijdingsmiddelen en ze hebben door onze tips in kunnen zien dat het vrij makkelijk is om met minder bestrijdingsmiddelen hetzelfde of zelfs een beter resultaat te behalen. Naast de vermindering in het gebruik van bestrijdingsmiddelen zal het effect van de gebruikte bestrijdingsmiddelen nog verder zijn gedaald, omdat de DOB-methode er vooral ook op is gericht om het effect bij het gebruik van bestrijdingmiddelen te verminderen door in een droge periode te gebruiken en zo voor minder uitspoeling te zorgen. Het gemiddelde verbruik Roundup Evolution is gemiddeld van 2,8 l/ha in 2005 naar 1,5 l/ha in 2008 gegaan. De provincie Zeeland (en WUR, betrokken ten behoeve van de begeleiding) zijn dan ook zeer tevreden met het behaalde resultaat. Toch zijn er nog verminderingen van het verbruik te halen, o.a. door het gebruik van de WEEDIT MK II. Ook kan bij sommige gemeenten de dosering nog omlaag. Verder moeten sommige gemeenten nog letten op het gebruik van MCPA.

Wat betreft preventie is men er al wel mee bezig, maar vaak nog op kleine schaal. Het is nu zaak om meer van elkaar te leren.

De Brabantse gemeenten in het Scheldestroomgebied Bergen op Zoom en Woensdrecht hebben ten aanzien van de onkruidbestrijding aangegeven te handelen volgens de DOB-methodiek niveau brons. Gemeente Bergen op Zoom heeft daarbij aangegeven in 2009 te opteren voor erkenning van de certificering.

Van de gemeente Steenbergen zijn met betrekking tot de onkruidbestrijding geen nadere gegevens ontvangen.

Bewustwording en communicatie / Voorlichting burgers

Bij de eerste inventarisatie is vooral nagegaan of en zo ja, welke voorlichting de gemeente aan burgers verschaft.

In het licht van de KRW is bezien of het wellicht zinvol is om de bewustwording (communicatie/ voorlichting) omtrent diverse onderwerpen in gezamenlijkheid aan de burgers/doelgroepen in het Scheldestroomgebied aan te bieden. Op een dergelijke wijze is met een beperkt budget van elke deelnemer (en bovendien in aansluiting op de landelijke campagne van Nederland Leeft met Water) een veel grotere impact en daardoor meerwaarde te bereiken.

Vandaar dat in het kader van deze inventarisatie gevraagd is of het wenselijk is hier afspraken over te (willen) maken.

Overzicht wenselijkheid van de gemeente in relatie tot voorlichting over water(onderwerpen) naar de burger

Gemeente	Bereidheid afspraak gezamenlijke voorl.	Bereid middelen in te zetten (bedrag in €)	Gewenste onderwerpen	opmerkingen
Bergen op Zoom	Ja, met WsBD	10.000/jr	Riolering en afkoppelen, bestrijdingsmiddelen en dubo	i.o.m. WsBD Aansluiting bij NLMW
Borsele	Ja	7.500	Afkoppelen en dubo/beheer	
Goes				
Hulst	Ja, met WsZVI			Middels website
Kapelle				
Middelburg	ja	10.000	Regenwateropvang en –(her)gebruik	Bijdrage t.b.v. subsidie particulieren
Noord-Beveland	Ja	Afh. Afspraken	Afkoppelen en omgang met hemelwater, uitlopende stoffen en bestrijdingsmiddelen	
Reimerswaal	ja	Afh. Afspraken	Afkoppelen en duurzaam waterbeheer	
Schouwen-Duiveland	Ja	Afh. Afspraken	Afval-, grond- en hemelwater en natuurvr.oever	Folder NVO i.s.m. ZMF en IVN gerealiseerd
Sluis	Ja met WsZVI	20.000	Afkoppelen en waterberging	Vanuit stedelijk waterplan
Steenbergen				
Terneuzen				
Tholen	Ja	Afh. afspraken	Waterberging	Al veel eigen folder materiaal
Veere	Ja	Afh. afspraken	Afkoppelen en toepassing bestrijdingsmiddelen	
Vlissingen	Ja	Onbekend	Afkoppelen en toepassing bestrijdingsmiddelen	
Woensdrecht	ja	5.000		i.o.m. WsBD

Er zijn in de afgelopen twee jaar veel initiatieven geweest om beter met burgers te communiceren m.b.t. duurzaam waterbeheer. In 2007 is het zogenaamde waterlokaal opgezet. Hierin werd met overheden gediscussieerd over mogelijk goede communicatiemiddelen om in te zetten richting burgers. Een van de resultaten hiervan is een map met goede communicatiemiddelen richting burgers over duurzaam waterbeheer.

Naar aanleiding van het Waterlokaal zijn in 2008 een aantal projecten opgezet om burgers te betrekken bij het waterbeheer. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

Een prijsvraag voor het ontwerp van duurzame watertuinen;

Het opzetten van de waterwebsite www.zeeuwsewaterwijzer.nl;

Het ontwikkelen van een folder over natuurvriendelijke oevers;

Het ontwikkelen van een afkoppelfolder voor burgers.

Gemeenten worden zich steeds bewuster van nut en noodzaak van het informeren van de inwoners van hun gemeenten. Resultaten zijn veelal afhankelijk van de medewerking van de bewoners.

Denk bijvoorbeeld maar aan afkoppelen.

Conclusie:

Indachtig de conclusie van vorige inventarisatie dat er meer aandacht moet komen voor communicatie richting bewoners en bedrijven, blijkt dat gemeenten een gezamenlijke inzet graag willen zien/leveren.

De uitdaging is met name om vanuit een al bestaande samenwerkingsverband te komen tot een (of enkele) speerpunt(en) hiervoor en vervolgens de komende tijd, zoals al wordt geprobeerd, hier nog meer gezamenlijk nadere invulling aan te geven.

Stedelijke wateropgave

De stedelijke wateropgave komt voort uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW uit 2003 en NBW-actueel uit 2008) waarin is gesteld dat gemeente en waterschap inzichtelijk dienen te maken hoe men in 2015 het watersysteem op orde denkt te hebben en te houden. De stedelijke wateropgave (SWO) omvat als zodanig (het inzicht in) de maatregelen die nodig zijn om wateroverlast in het bebouwde gebied van een gemeente te voorkomen. De omvang en locatie(s) van (mogelijke) wateroverlast worden niet alleen benoemd, maar ook de inspanning die nodig is om de overlast te beperken tot aanvaardbare normen. Voor het stedelijk (lees bebouwd) gebied betekent dit dat de gemiddelde overschrijdingsfrequentie voor inundatie niet groter is dan hoogstens 1 keer per 100 jaar ($T=100$).

Overzicht met betrekking tot de invulling van de SWO

Gemeente	SWO bepaald of in beeld per	Maatregelen incl middelen vastgesteld	Afspraken met waterschap	Opmerkingen
Bergen op Zoom	Concept klaar; vaststelling medio 2009	Verwachting is medio 2009	Ja	Medio 2009 vaststelling door beide besturen voorzien
Borsele	ja	Maatr. wel, kosten deels	In relatie tot waterplan	
Goes				
Hulst	Deels *	Na afronding onderzoeken	Ja	Onderdeel van (de onderzoeken uit) het waterplan
Kapelle				
Middelburg	Najaar 2009	Najaar 2009	Ja	Middelen waarschijnlijk via nieuwe verbrede GRP
Noord-Beveland	In vigerend (stedelijk) waterplan	In GRP	Ja, zowel maatregelen als kostenverdeling.	
Reimerswaal	In vigerend (stedelijk) waterplan	In GRP	Ja, over kostenverdeling	
Schouwen-Duiveland				
Sluis	Deels *	Deels	Ja	Onderdeel waterplan
Steenbergen	Ja	Ja	Ja	In april 2009 bestuurlijk bij gemeente en waterschap vastgesteld
Terneuzen	Deels *	Deels	Ja	Onderdeel waterplan
Tholen	Deels	Deels	Ja	Voor Sint-Philipsland al onderzocht en uitgevoerd. Voor Tholen is onderzoek in 2009 gestart.
Veere				
Vlissingen	Al wel voor oppervlaktewater, voor riolering nog te bepalen	Gedeeltelijk	Ja	Bepaling (omvang) rioleringsknelpunten ahv nieuwe modelberekening
Woensdrecht	Ja, 2008	ja	ja	Notitie Gemeentelijke Wateropgave

*) Voor het gebied van waterschap Zeeuws Vlaanderen is vanuit de regionale wateropgave de toetsing aan $T=100$ voor bebouwd gebied gedaan en hebben deze gemeenten bovendien het onderdeel vanuit de riolering in beeld. Inmiddels is begonnen aan een 2^e ronde voor de wateropgave waarbij de relatie tussen riolering en oppervlaktewater (interactie) beter in beeld zal komen. Een volledig beeld van genoemde opgave, met alle knelpunten en de aanpak daarvan incl. de benodigde middelen, is voorzien eind 2010.

Conclusie:

De gemeenten zijn veelal in samenwerking met het waterschap bezig met de invulling (tenminste onderzoek maar veelal ook de uitvoering) van de stedelijke wateropgave.

Algemeen geldt dat een globaal inzicht in de wateropgave wel aanwezig is vanuit de toetsing aan de werknormen van 2005. Een nader inzicht in de wateropgave aan de hand van (nadere) modelberekeningen blijkt op diverse plaatsen en met name bij de grote kernen veelal nog wel wenselijk.

Tot slot

Met deze inventarisatie is getracht een duidelijk beeld te schetsen van de stand van zaken aangaande diverse activiteiten van de gemeenten als bijdrage aan het integraal waterbeheer. Geconcludeerd kan worden dat de gemeenten op veel terreinen hiermee al actief bezig zijn.

Tegelijkertijd dient echter gesteld dat het veelal nog een kwalitatieve analyse betreft en het daarom lastig blijkt om vanuit deze gegevens te komen tot een eenduidig kwantificeerbare analyse. Om bij een volgende inventarisatie tot een dergelijk meer wenselijk kwantificeerbare analyse te komen is het zinvol vooraf met de waterbeheerders en (eventueel enkele) gemeenten tot een inventarisatie-opzet te komen waarmee dit kan worden bereikt en daarom dit ook in de gezamenlijke samenwerking voor te bereiden. Mits de gemeentelijke waterambassadeursfunctie vooralsnog blijft bestaan, kan deze persoon hierbij zowel een belangrijke spilfunctie als rol blijven vervullen; zo niet, dan zal hier op een andere wijze aandacht en invulling aan gegeven dienen te worden.

Bijlage

Omwille van de volledigheid en ter wille van het vergelijk met de vorige inventarisatie is voor zover de tabel voor de baggerplannen is ingevuld als een bijlage in deze inventarisatie opgenomen.

Overzicht baggerplannen

Baggerplan	Vastgesteld dd	Planperiode	Geplande afronding	Opmerkingen (afspraken met waterschap)
Bergen op Zoom	2002/2009			Geen zelfstandig plan, maar als onderdeel waterplan (2002) en SWO (in 2009)
Borsele	2002	2003-2014		Uitvoering Subbied subsidie (VROM) 2006-2009
Goes	2001			
Hulst	2002	2002-2010		Ja, bij waterplan; onderzoek waterbodemkwaliteit en -kwantiteit
Kapelle	2002		(winter) 2009-2010	Lange Gracht is klaar
Middelburg	2001	Inhaalslag tot afronding	2008	Ja, vervolg zie hieronder
Noord-Beveland	2002			Afgerond, onderhoud volgens BOB
Reimerswaal	2002	2003-2014		
Schouwen-Duiveland	2002	2003-2007	2007	Volgens BOB vanaf 2008
Sluis	2002			In waterplan en GRP
Steenbergen				
Terneuzen	2002			
Tholen	2002		gereed	Onderhoudsbaggeren i.c.m. WsZE; In de kern Tholen is enkele jaren geleden i.s.m. het waterschap een baggerdepot aangelegd
Veere	2002	2004-2009	2009 m.u.v. Veerse Vest	Uitvoering Subbied subsidie 2005-2009
Vlissingen	2004	2004-2007		
Woensdrecht	nvt			

2 uitvoering project Ruimte voor bagger (WsZe)

Baggerplan	Geplande afronding	planperiode	Vastgesteld dd	Resterende afzet capaciteit voor bagger binnen planperiode	Opmerkingen (afspraken met waterschap)
Middelburg	2009	2009-2016		>100%	Middelburg fungeerde als pilot gemeente. Half 2009 zal de pilot afgerond worden
Overige gemeenten opgesteld	2010-2012	2010-2017			In 2009 wordt een PvA voor de opschaling van RvB

